

Kitaaba Daani'el - Lakkofsa Dhibba Tokkoo fi Kudha Lama

Hiika Raajii Ishmaa'el Keessatti Mul'atu Saaxiluu: Xiyya-Rasaasaa irraa gara Kan 144,000 Chaappeessuutti

Jeff Pippenger
2024-03-02

Waaqayyos dargaggeessa sana wajjin ture; innis guddatee gammoojjii keessa qubatee, xiyya-rasaasa ta'e. Uumama 21:20.

Ismaa'eel nama xiyyaan darbatu ta'e; kunis mallattoo waraanaa dha, akkasumas mallattoo murtii raawwachiisummaa Roomeetti fidamuudha.

Sagalee warra baqatanii fi miliqan biyya Baabilon keessaa dhufanii, Xiyyon keessatti haaloo Waaqayyo Waaqa keenyaatii, haaloo mana qulqullummaa isaatii labsu. Warra xiyya darbatan Baabilon irratti walitti waamaa; isin hundinuu kan qottoo dabsitan, naannoo isheetti qubadaa; tokko illee akka ishee keessaa hin miliqne godhaa; akkuma hojii isheetti isheef deebisaa; akkuma waan hundumaa isheen goote sanatti isheedhaaf godhaa; isheen Waaqayyo irratti, Qulqulluu Israa'el irratti of tuulteetti. Ermiyaas 50:28, 29.

Warri qarcitoota Baabilooniin akka hojii isheetti deebisu; deebiin sunis seera Dilbata dhihoo dhufutti, sagalee lammaffaa Mul'ata boqonnaa kudha saddeetiitti, yeroo murtiin raawwachiisummaa adeemsaatiin itti fufu kan Baabiloon jalqabu, jalqaba.

Anis sagalee biraa keessaa sagalee biraa akkana jedhu nan dhaga'e: Yaa saba koo, cubbuu ishee keessatti hirmaattota akka hin taaneef, dha'icha ishee irraas akka hin qoodamneef, ishee keessaa ba'aa. Cubbuuwwan ishee hamma samii ga'aniiru; Waaqnis jal'inawwan ishee yaadateera. Akkuma isheen isiniif deebifte, isheefis akkasuma deebisaa; hojii ishee akka ta'eetti dachaa lama isheef kennaa; xoofoo isheen guutte keessatti dachaa lama isheef guutaa. Hammuma isheen of ulfifteefii qananiidhaan jiraatte, hamma sana dhiphinaa fi gadda isheef kennaa; sababni isaas garaa ishee keessatti, "Ani mootittii ta'ee teesseera; ani abbaan manaa irraa du'e miti; gadda illee hin argu" jetti. Mul'ata Yohaannis 18:4-7.

Ismaa'eelii fi haati isaa Haagaar mirga hangaftummaa dhaaluurraa ittifamanii, gadis ari'amanii turan. Kanaaf, hinaaffaan kaka'umsa raajii Islaamaa ta'e, loltummaan hojii isaanii isa raajii ta'e. Yeroo jalqabaaf kaafame keessatti ittifamuun Saaraan Ismaa'eelii fi haadha isaa irratti feete ni argama; "ittifamuun" isaanii kunis guutummaa Dubbii Waaqayyoo fi seenaa keessatti amala raajii Islaamaa isa bu'uura keessaa tokko ta'e. Sanyiin Ismaa'eel namoota bosonaa ta'uuf turan; harki isaaniis nama hundumaa irratti ta'a; amala isaanii isa bosonaas harree Arabaa bosonaa, isa maatii fardeen keessaa ta'een bakka buufama. Kanaafuu, lolli Islaamaa kan badiisa jalqabaa fi isa lammaffaa keessatti mul'atu, akka loltoota fardeen dheekkaman yaabbatanitti bakka buufamee ibsama.

Islaamni ergaan rooba boodaa ti; akkasumas, badiisota sadan sun sararoota raajii addaa sadii akka bakka bu'an ni malta, jechuun mala hojii rooba boodaa "sarararra sararaan" waan ta'eef. Yommuu amala raajiitiin walqabatan kan sararoota lamaan jalqabaa walitti fidaman, isaan sarara badiisa sadaffaa ni hundeessu. Sararoonni raajii sadan hundinuu yeroo chaappaa namoota dhibba tokkoo fi afurtamii afurii kumaa kaa' amuu ni agarsiisu. Sararoonni sadan sun yeroo roobni boodaa dhangalaafamu bakka bu'u; jechuunis, roobni boodaa yeroo badiisni sadaffaan Fulbaana 11, 2001tti dhufe facaasuu jalqabeera.

"Roobni inni dhumaa kun saba Waaqa irratti bu'uu qaba. Ergamaan humna guddaan tokko samii irraa gad bu'uu qaba, lafti guutuunis ulfina isaatiin ifa ta'uu qaba." Review and Herald, Ebla 21, 1891.

Yeroon chaappaa kaa'uu, yeroo Hagayya 11, 1840 jalqabee fi dhufaatii ergamaa sadaffaatiin Onkoloolessa 22, 1844 xumurameen illee bakka buufameera. Yeroon sun immoo boqonnaa lammaffaa Habakuuq keessatti illee bakka buufameera. Seenaa Millerii boqonnaa lammaffaa Habakuuq raawwate; kana raawwachuunis, yeroo ergamaan sun Hagayya 11, 1840 bu'een jalqabee, yeroo ergamaan sadaffaan Onkoloolessa 22, 1844 dhufeen xumurame.

Inni lammaffaa Habakuuq boqonnaan lamaa akka dhuma mul'ataatti mul'atichi "dubbatu" ni agarsiisa. Keeyyata sadii keessa Mul'ata Yohannis boqonnaa kudhan keessatti ergamaan sagalee guddaadhaan iyye (dubbate), akkasumas Onkoloolessa 22, 1844 irratti ergamaan isuma sana "yeroon si'achi hin ta'u" jedhee kakate (dubbate). Tikseen Habakuuq inni keeyyata tokkoffaa boqonnaa lamaa keessa jiru, Hagayya 11, 1840 irratti argama; yeroo sanatti tiksooni sagalee isaanii ol fuudhu.

Bara fincila bara 1888 keessaa, isa Obboleettiin White ergamaa Mul'ata boqonnaa kudha-saddeetii laficha ulfina Isaa irraa akka ifu bakka bu'ee ibsitu keessatti, eegdooni (Jones fi Waggoner) sabni Waaqayyoo yakka isaanii akka arganitti "sagalee" isaanii akka malakataatti ol kaasanii turan; sababni isaas ergaan isaanii ergaa Laa'odiqeyaa ture. Guyyaa Fulbaana 11, 2001 keessa, isa seenaa 1888 tiin fakkeeffame sanatti, Gooftaan saba Isaa warra bara dhumaa gara daandiiwwan mooffaa Ermiyaasitti, bakka eegdooni itti hin dhaga'amnetti, deebi'ee isaan geggeesse. Bu'uun ergamichaa dhufaatii raajii eegdootaa agarsiisa.

"Sagaleen" Hagayya 11, 1840 ga'ee sun eegdotaaniin dabarfame; Ermiyaasis erga abdi kutannaa isaa booddee amantii isaatti deebi'ee Waaqayyotti amanameera taanaan afaan Waaqayyoo akka ta'u itti himame. Yommuu mul'anni turee ture sun dhuma irratti Onkoloolessa 22, 1844 ga'etti, innis "dubbate." Yeroon boqonnaa lammaffaa Habakuuq, isa seenaa Millerrootaa keessatti raawwatame, yeroo chaappaa namoota kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afur kaa' amuu ni argisiisa.

Waxabajjiidhaan, in Fulbaana 11, 1840 irraa jalqabee hamma Onkoloolessa 22, 1844 tti yeroo chaappaa warra dhibba keessaa afurtamii afur kuma kaa' amuu agarsiisu ta'uu isaa beekuun baay'ee barbaachisaa dha; kunis yeroo roobni boodaa itti dhangalaafamu dha. Ergaa roobaa boodaa mala "sarara irratti sarara" jedhuun adda baafamuu qaba waan ta'eef, kun beekamuun baay'ee barbaachisaa dha. Yeroon addaa kun, jechuunis chaappaan warra dhibba keessaa afurtamii afur kuma kaa'amu, sararoota raajii keessatti irra deddeebiin bakka buufamee argama; kunis Akkukuq

boqonnaa lama keessatti akkasuma, bakka Obboleettii White seenaa Milleroota keessatti akka raawwatameetti kallattiidhaan adda baaftutti mul'ata. Akkasumas, isheen irra deddeebiin seenaa Millerootaa seenaa warra dhibba keessaa afurtamii afur kumaa keessatti irra deebi'amee mul'ata jedhee barsiisti.

“Raajiiwwan isaan yeroo dhufaatii lammaffaa irratti raawwatamu jedhanii ilaalan wajjin walitti hidhamee barsiisni addatti haala isaanii kan shakkii fi eegumsa yaadessaa keessa tureef qophaa'e ni jira ture; innis waan yeroo sana hubannaa isaanii keessatti dukkanaa'e yeroo isaa ga'etti ifa akka ta'u amantiidhaan obsaan akka eegan isaan jajjabeessa ture.

Raajiiwwan kana keessaa tokko kan Hab 2:1–4 ture: “Ani iddoo eegumsa koo irra nan dhaabata; gamoo eeguus irratti of nan kaa'a; inni anaaf maal akka jedhu, ani yommuu ifaan sirreeffamu immoo maal akka deebisu nan ilaala. Waaqayyos naaf deebisee, akkana jedhe: Mul'ata sana barreessi; namni isa dubbisu fiigee akka adeemuuf gabatee irratti ifatti godhi. Mul'atni sun yeroo murtaa'eef amma iyyuu jira; garuu dhuma irratti ni dubbata, hin sobus; yoo turte illee isa eegi; inni dhugumaan ni dhufa, hin turus. Kunoo, lubbuun isaa kan of tuulte isa keessatti qajeelduu miti; qajeelaan garuu amanti isaatiin ni jiraata.”

“Akkuma bara 1842tti qajeelfamni raajii kana keessatti kenname, 'mul'ata sana barreessi, gabatee irratti ifa godhi, akka inni isa dubbisu fiiguuf,' jedhu, mul'atawwan Daani'elii fi Mul'ata Yohaannis ibsuuf kaarta raajii qopheessuuf Charles Fitchitti yaada kenneera. Maxxanfamuun kaarta kana akka ajaja Habaaquqitti kenname guutuu ta'eetti ilaalame. Haa ta'u malee, yeroo sana keessatti raawwii mul'ata sana keessatti harkifannaan mul'atu tokko—yeroon turtii—raajii isuma sana keessatti dhiyaate akka jiru namni tokko illee hin hubanne. Erga abdii kutannaan sun dhufee booddee, Caaffanni Qulqullaa'aan kun baay'ee hiika-qabeessa ta'ee mul'ate: 'Mul'atichi yeroo murtaa'eef amma iyyuu jira; garuu dhuma irratti ni dubbata, hin sobus; yoo tures isa eegi; inni dhuguma ni dhufa, hin turus.... Namni qajeelaan amanti isaatiin ni jiraata.’”

Kutaan raajii Hisqi'eel keessaa immoo madda jajjabinaa fi gammachuu amantiotaaf ta'e ture: “Dubbiin Waaqayyoo gara koo dhufe, akkana jedhee, Yaa ilma namaa, mammaaksi isin biyya Israa'el keessatti qabdan kun maali, kan jedhu, Guyyaawwan dheeratu, mul'anni hundinuus ni bada? Kanaaf isaaniin jedhi, Gooftaan Waaqayyoo akkana jedha.... Guyyaawwan dhihaataniiru, raawwatamuun mul'ata hundumaas.... Ani nan dubbadha; dubbichi ani dubbadhu ni raawwatama; kana caalaas hin dheeratu.” “Warri mana Israa'el, Mul'anni inni argu guyyaawwan hedduu dhufuuf, innis waa'ee yeroo fagoo raajii dubbata, jedhu. Kanaaf isaaniin jedhi, Gooftaan Waaqayyoo akkana jedha; Dubbiin koo tokko illee si'achi hin dheeratu, dubbichi ani dubbadhe garuu ni raawwatama.” Hisqi'eel 12:21–25, 27, 28.” The Great Controversy, 391–393.

Milleriitonni ofii akka fakkeenya dubbarran kudhanii fi boqonnaa lammaffaa Habbaquuq guutan gofa utuu hin ta'in, seenaa isaan raajiiwwan kana keessatti guutaa turan sanaas eenyummaa seenaa sanaa isauma Hezeki'eel keessatti mul'ate akka ta'e hubachuuf ni geggeeffaman; achittis “bu'aan mul'ata hundumaa” ni raawwatama. Sararri seenaa kan cufamuu dhibba afurtamii afurii kumaatiif bakka bu'u, iddoo bu'aan mul'ata hundumaa itti raawwatamudha!

Sarariin yeroo bokkaan gara dhumaa fi chaappeffamni kummi dhibba tokkoo fi afurtamii afur raawwatamu bakka bu'an walitti fidamanii jiru; kunis akka seenaa raajii yeroo hunda mallattoo Alfaa fi Oomeegaa qabaatu mirkaneessuuf.

Seenaa Miilariit sagalee ergamaa Mul'ata boqonnaa kudhaniitiin jalqabdi, sagalee isuma sanaaniinis xumuramti. Fulbaana 11, 2001 sagalee jalqabaa Mul'ata boqonnaa kudha saddeetiitiin jalqabdi, sagalee lammaffaa Mul'ata boqonnaa kudha saddeetiiniinis xumuramti. Habaquuq boqonnaa lamaa sagalee eegdotaa tiin jalqabdi, sagalee eegduu Ermiyaasis xumuramti. Wayyoon jalqabaa Mohammediin jalqaba, Mohammed II tiinis xumurama. Wayyoon lammaffaan hiikamuudhaan ergamoota afurii Islaamaa tiin jalqaba, dhoorgamuu Islaamaatiinis xumurama.

Mala ittiin hojjetamu kan rooba boodaa ta'e, mala Isaayyaas "sarara irratti sarara" jedhamu dha; sararoonni walitti fidamanii ergaa rooba boodaa adda baasuu fi hundeessuuf itti fayyadaman immoo yeroo hunda mallattoo Alfaa fi Oomeegaa of keessaa qabu. Woon jalqabaa Mul'ata boqonnaa sagal keessatti argamu, Mohammediin jalqabee Mohammed II'n xumurama. Yeroon sun gosa lola lamaatti qoodama; inni duraa weerara sirna hin qabne kan Roome irratti taasifame yoo ta'u, inni kunis Abubakariin ciminaan jalqabame; sana booddees yeroo waggaa dhibba tokkoo fi shantamaa keessatti lolli jalqabaa Islaamaa kan qindaa'e raawwatameera.

Waggoota dhibba tokkoo fi shantamaan raajii yeroo "ji'oota shanii" jedhuun bakka buufama. Wayyoon lammaffaanis akkasuma raajii yeroo kan waggoota dhibba sadii fi sagaltamii tokkoo fi guyyoota kudha shanii ta'e qaba. Kanaafuu, sababii caasaan raajii wayyoo jalqabaa fi lammaffaa xumura isaa jalqaba isaa wajjin walitti hidhata agarsiisuuf, inni adeemsa mallattoo kaa'uu fi yeroo murtaa'e tokko gidduutti qoodinsa of keessaa qaba. Adeemsi mallattoo kaa'uu seenaa wayyoo jalqabaa keessatti jalqaba irratti bakka buufama; akkasumas xumura wayyoo lammaffaa irratti bakka buufama.

Wanti inni aarii mallattoo kaa'uu lakkoofsa afurii sanaa booda, rakkina isa jalqabaatti, "ji'oota shanan" (waggoota dhibba tokkoo fi shantama) dha. Ji'oonni shanan kun yeroo lama ibsaman; yeroo tokko lakkoofsa shani keessatti, yeroo lammaffaatti immoo lakkoofsa kudhan keessatti. Wanti adeemsa mallattoo kaa'uu isa Hagayya 11, 1840 irraa eegalee hanga Onkoloolessa 22, 1844tti, rakkina isa lammaffaatti dura jiru immoo raajii "sa'aa, guyyaa, ji'aa, fi waggaa" (waggoota dhibba sadii fi sagaltamii tokkoo fi guyyoota kudha shan) kan lakkoofsa kudha shan keessaa ti. Xurree itti fufiinsa tokko keessatti walitti qabamanii, malakata shanaffaanii fi ja'affaanii jalqabaa fi dhumaa isaanii fakkeenya adeemsa mallattoo kaa'uu tiin agarsiisu.

Akka sararoota lama akka "sarara irra sararaan" itti fayyadamanitti, jalqabaa fi dhuma isaanii Mohammadiin jalqabaa fi Mohammadiin lammaffaa mallatteeffaman ni ibsu. "Sarara irra sararaan," tokkoon tokkoon sararichaa raagaa yeroo waan of keessaa qabuuf, yeroo garaagaraa lama tokkoon tokkoon sararicha keessatti adda baafatu. Seenaa wayyoo isa jalqabaatti, Islaamni Roomaa "miidhuu" ture; wayyoo isa lammaffaatti immoo Roomaa "ajjeesuu" ture. Wayyoon jalqabaa waraana eeboo, goraadee fi xiyyaan geggeeffamu ture; wayyoon lammaffaan immoo meeshaa waraanaa akka budaa ibiddaatti fayyadamuu beeksise.

turan. Garuu yeroo dhiphinaa sun haleellaa jalqabaa warra dhiphisan sanaa dura jalqabuu hin danda'u; innis, akkuma olitti ibsame, July 27, 1299 ture.

“ଏହା ପରବେ ଯେ ଗଣନା ଆସିବ, ଏହି ଆରମ୍ଭଭବିନ୍ଦୁ ଉପରେ ଆଧାରିତ, ସେହି ଗଣନା J. Litchଙ୍କ ଦ୍ଵାରା 1838 ମସିହାରେ ପୂରକାଶିତ Christ's Second Coming, etc. ନାମକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ପୂରକାଶ କରାଯାଇଥିଲା।”

“‘Humni isaanii nama miidhuuf ji'a shan ture.’ Hanga kanaatti abboommiin isaanii kan diriire, saamicha itti fufiinsa qabuun dhiphisuuf ture malee, karaa mootummaa isaan ajjeesuuf hin turre. ‘Ji'a shan,’ ji'a tokkoof guyyaa soddoma yoo lakkaa'ame, guyyaa dhibba tokko fi shantama nuuf kenna; guyyoonni kunis mallattoo waan ta'aniif, waggaa dhibba tokko fi shantama agarsiisu. Adoolessa 27, 1299 irraa jalqabee, waggoonni dhibba tokko fi shantamni sun 1449 ga'u. Yeroo sana guutuu keessa Turkonni mootummaa Giriikii wajjin waraana jechuun danda'amu yeroo hundumaa deemu keessatti bobba'ani turan, garuu mootummaa sana hin mo'anne. Kutaaleen mootummaa Giriikii keessaa hedduu qabatani of harkatti tursiisan, ta'us bilisummaan Giriikii Konstantinoophel keessatti eegamee ture. Garuu bara 1449, xumura waggoota dhibba tokkoo fi shantamaatti, jijjiiramni tokko dhufe; seenaan isaas malakata itti aanu jalatti ni argama.” Uriah Smith, Daniel and Revelation, 505–507.

Uriah Smith shallaggii waggaa dhibba tokkoo fi shantamaa kan Josiah Litch shallagee ture wabii godhataa jira; kun yeroo xumuramutti, raajii waggaa dhibba sadii fi sagaltamii tokkoo fi guyyoota kudha shanii keessatti Buusii itti aanuuf yeroo jalqabaa akka ta'u agarsiisa. Obboleettiin White waa'ee raajii yeroo walitti hidhatan lamaan kanaa kan tilmaama Litch irratti hundaa'e ilaalchisee akkana jechuun galmeessite:

“Bara 1840 keessa raawwii raajii dinqisiisaa biraan kan fedhii bal'aa kakaase ni mul'ate. Waggoota lama kanaan dura, Josiah Litch, tajaajiltoota dura bu'oota dhufaatii lammaffaa lallaban keessaa tokko, ibsa Mul'ata Yohaannis 9 irratti maxxanse; innis kufaatii mootummaa Ottoman raajee ture. Akka shallaggii isaaatti, humni kun... “gaafa 11ffaa Hagayya, 1840 mootummaan Ottoman Konstantinoopel keessatti ni diigama jedhamuu danda'a. Kanaanis, ani amana, akkas ta'ee argama.””

“Yeroo sirriitti ibsame sana irratti, Turkiin ergamtoota ishee irraa karaa humnoota walta'anii Awurooppaa eegumsa isaanii fudhatte; kanaanis ofii ishee to'annoo saboota Kiristaanaa jala galchite. Taateen sun raajii sana guutummaatti sirriitti raawwate. Yommuu kun beekame, namoonni baay'een sirrummaa qajeeltoowwan hiika raajii kan Miilerii fi warri isa wajjin turan fudhatanitti aman; sochii dhufaatii irratti immoo kaka'umsi dinqisiisaan kenname. Namoonni barnootaa fi sadarkaa qaban, ilaalcha isaa lallabuu fi maxxansuu keessatti Miilerii wajjin tokkooman; hojii sunis bara 1840 irraa kaasee hamma 1844tti saffisaan babal'ate.” The Great Controversy, 334, 335.

पहरा र दोस्रौ हाय दुइ परस्पर सम्बन्धति समयसम्बन्धी अगमवाणीहरूद्वारा जोडएका छन्। पहलौ हाय मोहर लगाउने कार्यको एक दृष्टान्तद्वारा आरम्भ हुन्छ, र दोस्रौ हाय ११ अगस्त १८४० को इतहासदेखि २२ अक्टोबर १८४४ मा सातौँ तुरही बजेसम्म अन्त्य हुन्छ, जुन मोहर लगाउने कार्यकै अर्को दृष्टान्त पनाहो। आरम्भ र अन्त्यले अल्फा र ओमेगाको छाप वहन गर्छन्, कनिक जिसरी त्यो इतहासमा खरीष्टले एक हप्ताको लागि करारलाई पुष्टि गर्नुभयो, त्यसरी नै यो अवधि पनि दुई भागमा विभाजति छ। पहिलो अवधि पहिलो मोहम्मदबाट

